

МЕТОДИКА ПРИГОТУВАННЯ КОНЦЕТРОВАНИХ РОЗЧИНІВ ПОЛІАКРИЛАМІДУ

Груколенко В. К., Міленін Д. М.

*Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка**В статті розглядається один із методів збільшення пропускної можливості трубопроводів.*

Постановка проблеми. Використання енергозберігаючих технологій для зменшення споживання електричної енергії зрошувальними насосами за допомогою додавання концентрованого розчину поліакриламід.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поліакриламід, який випускається промисловістю, представляє собою дуже в'язкий гель. Введений у такому виді в потік води, він не поспіває розчинитись у ньому і не визиває зменшення гідродинамічного опору. В той же час розчин поліакриламід, який має концентрацію у 2...3 рази за меншу промислової, добре розчинюється у воді і, введений в потік води, значно зменшує втрати напору у трубопроводі.

Мета статті. Збільшення пропускної можливості трубопроводів систем водопостачання та водовідведення АПК.

Основні матеріали досліджень. Для розробки метода приготування розчинів поліакриламід, придатного для практики, було проведено наступне. В декілька резервуарів були поміщені зразки промислового поліакриламід різної ваги від 1 до 5 кг і заливались чистою водою температурою 20...22°C.

Відношення ваги поліакриламід і води лежали в межах $\frac{1}{15} \dots \frac{1}{1}$. Кожного дня проводився візуальний огляд суміші і визначалась температура; поліакриламід з водою видержували в резервуарах 30 діб; після чого приблизно визначали вагу нерозчиненого у воді поліакриламід, який в резервуарах з різним відношенням ваги поліакриламід і води був не менш 65%, тобто за 30 діб в резервуарах розчинилось не більш 35% промислового поліакриламід.

Паралельно з цим декілька проб поліакриламід вагою до 1 кг помістили в скляні банки ємкістю 3 л, в яких знаходилась чиста вода.

Температура води змінювалась в широких межах від 20 до 70°C. Банки закривали і їх обертали. При такому способі поліакриламід розчинявся швидше, чим в нерухомих резервуарах.

Причому при температурах води 60...70°C розчинення йде більш інтенсивно, чим при температурах менш 60°C. Розчинення інтенсивно йде тільки в початковий момент, за який устигає розчинятись приблизно 20...25% поліакриламід, після чого відбувається дуже повільне розчинення.

На практиці, коли треба розчинити велику кількість поліакриламід, вищеуказані способи розчинення, з огляду їх низької продуктивності, використовувати не можливо.

На підставі проведених досліджень можна зробити висновок, що для отримання розчинів поліакрила-

міді різної концентрації треба мати спеціальне обладнання.

В якості такого обладнання була запропонована турбінна мішалка, на робочих колесах якого передбачені спеціальні ножі для забезпечення відсутності прилипання поліакриламід.

Одним із головних питань змішування є визначення витрати потужності при відомих розмірах мішалки, числа обертів та фізичних властивостей рідини.

В якості критерію подібності при змішуванні можна прийняти число Рейнольдса:

$$R_{em} = \frac{v \cdot L \cdot \gamma}{\mu \cdot g} \quad (1)$$

де v - швидкість;

L - довжина мішалки (довжина лопасті, діаметр пропелера, турбинки);

γ - питома вага рідини змішування;

μ - в'язкість рідини;

g - прискорення вільного падіння.

Переносну швидкість можна виразити через число обертів:

$$v = \pi \cdot L \cdot n \quad (2)$$

Тоді рівняння (1) приймає вид:

$$R_{em} = \frac{\pi \cdot L^2 \cdot n \cdot \gamma}{\mu \cdot g} \quad (3)$$

Розглянемо безконечно малу ділянку лопасті з поверхнею dF . Опір цієї ділянки можна записати:

$$dR = \lambda \cdot \frac{v_1^2}{2 \cdot g} \cdot \gamma \cdot dF \quad (3)$$

де v_1 - переносна швидкість указаної ділянки;

λ - коефіцієнт опору, який є функцією числа Рейнольда.

Знаючи силу dR , визначимо роботу необхідну для пересування цієї ділянки на відстань s :

$$dN = v_1 \cdot dR \quad , \quad (4)$$

де

$$v_1 = 2 \cdot \pi \cdot x \cdot n \quad , \quad (5)$$

x - відстань від вісі обертання мішалки до елементарної площадки;
 n - число обертів мішалки.

Елементарну поверхню dF можна представити як добуток висоти лопасті h на безконечно малу ділянку її довжини dx :

$$dF = h dx \quad (6)$$

Підставляя (3), (5) і (6) у вираз (4), маємо:

$$dN = \frac{\lambda \cdot (2 \cdot \pi)^3 \cdot n^3 \cdot h \cdot \gamma}{2 \cdot g} \cdot x^3 dx \quad (7)$$

Інтегруємо це рівняння для усієї лопасті, тобто від $-L/2$ до $+L/2$, отримаємо:

$$N = c \cdot \rho \cdot n^3 \cdot L^5 \cdot R_{e_m}^k \quad (8)$$

де $R_{e_m}^k = \lambda$;

$\frac{\gamma}{g} = \rho$ - густина рідини.

Поділив ліву і праву частину рівняння (8) на $\rho \cdot n^3 \cdot L^5$, маємо:

$$\frac{N}{\rho \cdot n^3 \cdot L^5} = c \cdot R_{e_m}^k \quad (9)$$

Безрозмірний комплекс $\frac{N}{\rho \cdot n^3 \cdot L^5}$ називається критерієм Ейлера для змішування і позначається E_{u_m} .

Тоді рівняння (9) запишеться:

$$E_{u_m} = c \cdot R_{e_m}^k \quad (10)$$

Для успішного вживання додатків поліакриламід з ціллю зниження гідравлічних опорів трубопроводів дошувальних установок треба знайти оптимальний спосіб отримання в трубопроводах розчинів поліакриламід необхідної концентрації.

Розроблено спосіб отримання розчинів необхідної концентрації безпосередньо в трубопроводах. В цьому випадку розчини необхідної концентрації будуть мати місце в перерізу 2-2 (рис.1), розташованому на деякій відстані l_3 від перерізу 1-1 уприскувача, за допомогою якого концентровані розчини вводять в потік води.

В перерізі 2-2 концентровані розчини поліакриламід повністю змішуються і такі розчини необхідної концентрації, які можна приготувати в усій установці до початку руху в ній рідини.

Основною умовою вживання запропонованого способу отримання розчинів поліакриламід є наявність виразу для відзначення відстані l_3 від періоду 1-1 уприскувача до перерізу повного змішування 2-2.

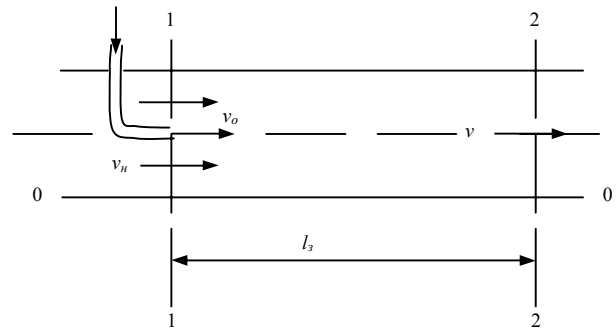

Рисунок 1 – Структурна схема змішування

Висновки. Рівняння (10) є загальним видом критеріальної залежності для витрати потужності при змішуванні.

Коефіцієнт C та показник степені k визначаються дослідним шляхом.

Список використаних джерел

1. Степа Б. Г. Механизация полива. / Б. Г. Степа – М.: Агропромиздат, 1990. – 336 с.
2. Васильев Б. А. Течение воды с добавками полиакриламида в дюралуминиевом трубопроводе дождевальной установки УДС-25. / Б. А. Васильев, В. К. Груколенко, Э. А. Шакирова. // Научн. техн. бюл. по агрономической физике, 1977. - №32.
3. Повх И. Л. О влиянии упругости растворов полимеров на снижение сопротивления / И. Л. Повх, А. Б. Ступин // ПМТФ. – 1972. - №1.
4. Штеренлихт Д. В. Гидравлика / Д. В. Штеренлихт – М.: Энергоатомиздат, 1984. – 640 с.

Аннотация

МЕТОДИКА ПРИГОТОВЛЕНИЯ КОНЦЕНТРИРОВАННЫХ РАСТВОРОВ ПОЛИАКРИЛАМИДА

Груколенко В. К., Миленин Д. Н.

В статье рассматривается один из методов увеличения пропускной возможности трубопроводов.

Abstract

METHODS OF THE PREPARATION CONCENTRATED SOLUTION POLYACRYLAMIDE

V. Grukolenko, D. Milenin

In article considered one of the methods of the increase the admission possibility pipe line.